

РЕЦЕНЗИЈА

**НА РАКОПИСОТ „ПРАКТИКУМ ПО ХЕМАТОЛОГИЈА ЗА МЕДИЦИНСКИ
ЛАБОРАНТИ“ ОД ДОЦ. Д-Р ИВАНА МИЦКОВСКИ, ФАКУЛТЕТ ЗА
МЕДИЦИНСКИ НАУКИ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП**

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр. 2002-329/26 донесена на 292. редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки, одржана на 5.12.2022 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- проф. д-р Соња Генадиева-Ставриќ, ЈЗУ Универзитетска клиника за хематологија, Медицински факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје;
- проф. д-р Валентина Велковска-Накова, Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис „Практикум по хематологија за медицински лаборанти“ од доц. д-р **Ивана Мицковски**, наменет за студентите на прв циклус студии на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Ракописот „Практикум по хематологија за медицински лаборанти“ од авторот доц. д-р Ивана Мицковски е наменет за изборниот предмет Хематологија, за студентите на прв циклус студии на Факултетот за медицински науки, студиска програма Медицински лаборанти. Предметот според наставната програма е предвиден да се слуша во трет семестар за студентите - Медицински лаборанти. Неделниот фонд на часови изнесува 2+0+1 и носи 2 кредити за студиската програма Медицински лаборанти.

Доставениот текст во целост е подготвен во согласност со пропишаната Наставна програма за горенаведениот предмет и според барањата кои се поставуваат пред студентите во рамки на предметот, а се однесуваат на практичната реализација на наставната програма.

Податоци за обемот на ракописот: Ракописот кој е приложен за рецензија е оформен на 43 страници, А4 формат, со фонт 12, работен е во Arial, со македонска поддршка. Ракописот е збогатен со 24 илустративни прикази и 1 табела. Текстот е солидно обработен со јасни прикази на сите практични содржини поврзани со дијагностичките процедури и методите на евалуација и третман на поединечни хематолошки состојби. Обемот на ракописот потполно ги задоволува потребите на предметот за кој е наменет, бројот на часови со кој е застапен и соодветната Наставна програма. Истовремено одговара и на одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

Краток опис на содржината: Материјалот обработен во ракописот е презентираан на концизен и едноставен начин, при што може да се констатира извонредна систематичност во презентирањето на содржините. Ракописот е систематизиран и поделен на седум поглавја и на крајот завршува со користената литература. Овие целини редоследно ја обработуваат практичната наставна содржина по предметот Хематологија за студентите од студиската програма Медицински лаборанти. Ракописот е подготвен според стандардна методологија и обработува прашања кои се однесуваат на современите практични знаења во областа на клиничка хематологија.

Практикумот има за цел преку седум вежби, теоретски и практично да ги објасни неопходните знаења од областа на клиничка хематологија со кои треба да се стекнат студентите по овој предмет.

На почетокот е дадена содржината на практикумот и може да се забележи дека е уредно презентирана, со јасно обележување на поглавјата со наслови, а одделните делови во склоп на поглавјата како поднаслови на обработената содржина. Страниците обележани во делот *Содржина* соодветствуваат на обележувањата во ракописот.

Првото поглавје *Физиологија на крвта* ги содржи сите физички и хемиски карактеристики на крвта, како теоретска подготовка на студентите за практична клиничка пракса од областа на клиничката хематологија. Текстуалниот дел е надополнет со адекватни слики и шематски прикази на анатомските и функционалните карактеристики на крвта.

Во второто поглавје *Крвни клетки* се обработени составните делови на крвта – крвни елементи (еритроцити, леукоцити и тромбоцити), нивниот број и основни функции во човековиот организам. Притоа на многу јасен и концизен начин е објаснета нивната улога и патофизиологија во организмот при одредени хематолошки состојби.

Во третото поглавје *Крвна плазма* е објаснета основната улога на крвната плазма, нејзините физички и хемиски карактеристики, и посебен осврт е даден на описот на нејзините витални функции во организмот.

Четвртото поглавје *Лимфа* ја содржи улогата на лимфата во организмот и нејзиното значење. Текстуалниот дел е надополнет со адекватни слики и шематски приказ на анатомските и функционалните карактеристики на лимфата во човековиот организам.

Во петтото поглавје *Хематопоеза* или процесот на создавање на крвните клетки се објаснети целокупниот процес на хематопоеза преку шематски приказ на истиот, кои се хематопоезските органи и каде се одвива хематопоезата во различен период од животот на човекот. Целиот овој процес е надополнет со слики кои се релевантни за морфолошките карактеристики, нивната генеза, функција и класификација на лимфоидните органи и асоцирани ткива.

Во шестото поглавје *Земање историја на болест кај пациент со хематолошко заболување – анамнеза* се објаснети специфичностите на хематолошката анамнеза, главните тегоби поврзани со клиничката хематологија, прашањата кои треба да бидат поставени на пациентот како и специфичностите на хематолошкиот преглед со посебен акцент на појавата на симптомите, нивното времетраење и физикалниот преглед. Истите се системски поделени и објаснети според редоследот на клиничкиот преглед на болниот почнувајќи со сите карактеристики на анамнеза (општа статус и физикален преглед). Во истото поглавје се набројани и сите лабораториски параметри кои се користат во клиничката хематологија при поставување на работна и дефинитивна дијагноза. Поголавјето ги содржи и сите дијагностички методи, кои се опишани детално, со посебно осврнување на соодветната интерпретација како и нивното клиничко значење.

Во седмото поглавје *Болести на крвта и хематопоезни органи* е објаснета поделбата на болестите на крвта и хематопоезните органи и кои причини (надворешни и внатрешни фактори) придонесуваат за истите да се појават. Поголавјето, исто така, содржи и како се манифестираат крвните болести прикажани преку општите и специфичните симптоми и знаци и истите збогатени со бројни слики од секојдневната пракса на авторот.

ЗАКЛУЧОК

Доставениот ракопис има добар наставен пристап кон проблематиката што ја обработува и врз основа на изнесеното може да се заклучи дека се работи за квалитетен труд кој е од посебен интерес за едукација од областа на хематологијата.

Содржината на овој ракопис има солиден потенцијал за овозможување на студентите да се стекнат со задоволителни практични знаења од областа на хематологијата, но истовремено овозможува подготвување на студентите за нивното понатамошно едуцирање од областа на останатите клинички дисциплини. Трудот е работен според Наставната програма на предметот, комплетно и стручно е оформен и дава придонес во стручната литература со што реално се потенцираат очекувањата дека ќе одговори на својата намена.

Ова претставува прво современо издание по предметот Хематологија на Факултетот за медицински науки во Штип. Токму овој формат ја задоволува комплетно реалната потреба од еден ваков практикум за овој предмет.

Ракописот во целост ги задоволува критериумите за практикум по изборниот предмет Хематологија за студентите од студиската програма Медицински лаборанти. Работен е според Наставната програма за споменатиот предмет, а воедно ги задоволува и условите од одредбите во Правилникот за издавање на учебници пропишани според Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” – Штип.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Соња Генадиева-Ставриќ, редовен професор, с.р.

Д-р Валентина Велковска-Накова, вонреден професор, с.р.